

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економічні кризи»

Ступінь освіти	Магістр
Освітня програма	Усі ОПП
Тривалість викладання	3 чверть
Заняття:	
лекції:	2 години
практичні заняття:	2 година
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6844>

Кафедра, що викладає економіки та економічної кібернетики

Викладач:

Пістунов Ігор Миколайович

професор, доктор. техн. наук,
професор кафедри економіки та економічної
кібернетики

Персональний сайт

<http://pistunovi.inf.ua/>

E-mail:

pistunov.i.m@nmu.one

pistunovi@gmail.com

1. Анотація до курсу

Економіка країни перебуває у стані перманентних економічних криз, які струшують нашу свідомість, заставляють шукати найкращий варіант виходу з ситуації. Для успішного вирішення цієї задачі потрібні знання щодо перебігу економічних криз, які пережили і переживають люди в усьому світі.

Саме тому у цьому курсі подано опис історичних фактів про європейські економічні кризи, починаючи з 15 сторіччя, а потім, з 19 сторіччя описані світові економічні кризи. Увагу приділено методам визначення моменту настання економічної кризи, факторів, що впливають на початок кризи, показано методи та прийоми фінансових можливостей під час кризи. Описано методи прогнозування процесу виходу з кризового стану економіки країни.

Для поглиблення знань з викладеного матеріалу студентам пропонуються індивідуальні завдання, виконуючи які, студенти краще зрозуміють викладений матеріал та отримають практичні навички в економічній діяльності під час криз.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у майбутніх магістрів знань і навичок щодо виявлення економічних криз, сучасних схем застосування досягнень теорії ймовірності та математичної статистики для розрахунків можливих результатів економічних процесів.

Реалізація мети вимагає формування у майбутніх магістрів знань і навичок щодо подолання наслідків економічних криз.

Завдання курсу:

засвоєння теоретичних і практичних знань з основ кризології;
розраховувати фінансові показники , що характеризують кризу
Знати методи виживання під час кризи
Розраховувати момент настання кризи
Розраховувати перспективу виходу з кризи

3. Результати навчання

Реалізація мети вимагає формування у майбутніх магістрів теоретичних основ і прийомів порядку використання моделей економічного визначення криз, їх використання необхідно для виконання професійних функцій бакалаврів та магістрів з економіки.

4. Структура курсу

ВСТУП.
Розділ 1. ІСТОРІЯ КРИЗ 1.1. Золота криза XVI століття 1.2. Криза спекуляції на тюльпанах – «Тюльпаноманія» 1.3. Криза Південної Півкулі 1720 року 1.4. Криза 1837 року в США 1.5. Економічна криза 1900 - 1903 рр в Україні

- 1.6. Велика депресія (1929-1939)
- 1.7. Нафтова криза (1973-1974)
- 1.8. Розвал СРСР (1991)
- 1.9. Фінансова криза в Азії (1997-1998)
- 1.10. Вплив Азійської фінансової кризи на Росію та Україну
- 1.11. Іпотечна криза в США (2007-2008)
- 1.12. Світова фінансова криза (2007-2008)
- 1.13. Європейська боргова криза (2009–2012)
- 1.14. Пандемія COVID-2019 та коронакриза
- 1.15. Зменшення поставок газу з Росії в Європу
- 1.16. Повномасштабна війна у Україні
- 1.17. Нова фінансова криза (2024)

Розділ 2. ПЕРЕДБАЧЕННЯ КРИЗ

- 2.1. Передбачення фінансово-економічної кризи підприємства
 - 2.1.1. Загальновідомі моделі банкрутства
 - 2.1.2. Логістична модель імовірності настання фінансової кризи
 - 2.1.3. Модель банкрутства Пістунова-Чухлебової
- 2.2. Передбачення валютних криз
 - 2.2.1. Метод раннього попередження
 - 2.2.2. Передбачення валютних криз
 - 2.2.3. Популярні методи передбачення криз
- 2.3. Передбачення світових фінансово-економічних криз
 - 2.3.1. Цикл Кітчина
 - 2.3.2. Цикл Жюгляра
 - 2.3.3. Цикл Кузнеця
 - 2.3.4. Цикли Кондратьєва

Розділ 3. АНТИКРИЗОВІ ДІЇ

- 3.1. Антикризіві заходи для особи
 - 3.1.1. Заходи для особи, яка живе на зарплату і не має заощаджень
 - 3.1.2. Заходи для особи, яка має заощадження і хоче їх зберегти
- 3.2. Заходи для підприємств
- 3.3. Антикризіві дії держави
 - 3.3.1. Державне регулювання бізнесом
 - 3.3.2. Державне регулювання фінансами
 - 3.3.3. Забезпечення державою соціального захисту населення
- 3.4. Моральні аспекти бізнесу в умовах кризи

Розділ 4. ПРОГНОЗУВАННЯ ПЕРЕБІГУ КРИЗ

- 4.1. Накопичення даних для побудови моделі
- 4.2. Моделі поведінки ВВП на душу населення
- 4.3. Моделі поведінки індексу споживчих цін

4.4. Моделі поведінки рівня оплати праці
4.5. Моделі поведінки курсу національної валюти до долару
4.6. Висновки з отриманих результатів
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Індивідуальне завдання №1. Визначення числових значень економічних показників фінансовою кризи
Індивідуальне завдання №2. Передбачення кризи підприємств
Індивідуальне завдання №3. Передбачення кризи країн
Індивідуальне завдання №4. Формування заходів по зменшенню впливу кризи
Індивідуальне завдання №5. Розрахунок прогнозу наслідків економічної кризи в країні

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Персональні комп'ютери з браузером та можливістю доступу до Інтернету, а також програмний пакет Microsoft Office.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови у процесі здавання лабораторних робіт, якщо набрана у суму кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

Теоретична частина відсутня.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Середнє з балів, отриманих за виконання практичних завдань.

6.4. Критерії оцінювання лабораторної роботи

З кожної лабораторної роботи здобувач вищої освіти отримує завдання, ківі виконує самостійно і представляє результати в електронному вигляді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.6. Бонуси

Виконання всі індивідуальних завдань дає можливість студенту достроково отримати оцінку з цього курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

Основні посібники:

1. Пістунів І.М. Моделювання та прогнозування економічних криз: Навч. посібник. Дніпро : НТУ «ДП», 2025. 193 с.

Додаткові матеріали:

1. Чугаєв О.А., Валютні кризи на межі XX – XXI століть: Монографія. – К.: МП Леся, 2007. 416 с.
2. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
3. Ihor Pistunov, Ketrina Udovyt'ska. Application of modern model of economical grows. To determine the state of the country on example Ukraine /Монографія / М-во. освіти і науки України, Нац. техн. у-нт "Дніпровська політехніка". – Saarbrucken, Deutschland : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2021. – 114 p.